

По-перше, не всі кліщі заражені та лише частина з них є носіями вірусу (0,1–5 %) (за даними Європейського центру профілактики та контролю захворювань (European Centre for Disease Prevention and Control)).

По-друге, усе буде під контролем, якщо кліща якнайшвидше видалити. В осіб, які проживають на ендемічних територіях, швидке видалення кліща знижує ризик розвитку захворювання. Зараження малоймовірне, якщо тривалість прикріплення кліща становила менше 24 годин та високоймовірне, якщо понад 72 години.

Оптимальний варіант – звернутися до медичного закладу, де допоможуть правильно витягнути паразита та проконсультують щодо подальших дій. Екстрена профілактика полягає у превентивному лікуванні особи, яка зазнала укусу кліща, а у випадку виявлення в ньому збудника, або при підозрі на бореліоз (якщо кліща не досліджували).

За рекомендацією Центру з контролю та профілактики захворювань США (Centers for Disease Control and Prevention – CDC), щоб знизити ризик розвитку хвороби Лайма після укусу застосовують одноразово антибіотики у рекомендованих

дозуваннях, особливо, коли кліщ перебував у тілі понад 36 годин.

Антибіотикотерапія може бути застосована й для емпіричного лікування (у разі неможливості дослідження кліща, що присмоктався) осіб, які мешкають в ендемічній зоні. Для екстреної профілактики додатково лікар може призначити індуктори інтерферону (йодантипирин, рідостин, циклоферон).

Якщо змоги звернутися по кваліфіковану медичну допомогу тимчасово немає, потрібно самостійно видалити кліща. Під час процедури не можна тиснути на паразита, заливати його олією або спиртом чи виривати. Для видалення доцільно застосовувати пінцет з гострими кінчиками або спеціальну ручку-ласо. Знешкоджене місце укусу потрібно ретельно обробити антисептиком, а руки вимити з милом.

Після видалення кліща з тіла протягом трьох тижнів потрібно спостерігати за станом постраждалого: щоденно міряти температуру тіла, а у разі її підвищення чи розвитку еритеми – негайно звернутися до лікаря.

Підготовлено ТОВ «Медікс груп»

Про медичні вироби та про те, як із ними працювати

Під час роботи, зокрема, при відпуску медичних виробів, працівники аптек можуть зіткнутися із низкою нюансів, про які варто пам'ятати.

Вироби медичного призначення (медичні вироби) – це будь-який інструмент, апарат, прилад, пристрій, програмне забезпечення, матеріал або інший виріб, призначені для діагностики, лікування, профілактики організму людини та (або) забезпечення таких процесів¹.

Варто нагадати, що медичні вироби, введені в обіг в Україні, як і лікарські засоби, зареєстровані в нашій державі, відпускаються фармацевтами кінцевим споживачам з аптек та їх структурних підрозділів відповідно до Порядку відпуску лікарських засобів і медичних виробів з аптек та їх структурних підрозділів та Правил² з дотриманням Ліцензійних умов³.

Перед початком процесу сертифікації виробник неодмінно має визначити, що продукт є медичним виробом чи допоміжним засобом до такого медичного виробу, а також його медичне призначення та передбачуване використання.

Усі медичні вироби класифікуються за критеріями: інвазивності, тривалості використання, наявності контакту з тілом людини, дією на життєво важливі органи людини, а також можливістю використання джерел енергії разом із виробом⁴.

За ступенем безпеки розрізняють такі види медичних виробів:

- клас I – невисока частка ризику;
- клас IIa – середня частка ризику;
- клас IIb – підвищена частка ризику;
- клас III – висока частка ризику.

За тривалістю використання медичні вироби бувають тимчасовими (для неперервного використання до 60 хв), короткотерміновими (для неперервного використання до 30 днів) та довготерміновими (для неперервного використання терміном від 30 днів).

За інвазивністю медичні вироби бувають неінвазивними (медичні прилади та обладнання, які не потребують проникнення

в організм людини для проведення діагностики, моніторингу або лікування) та інвазивними (повністю або частково вводяться в організм людини через його поверхню або отвір тіла).

Якщо виробник не впевнений, як класифікувати свої вироби, або залишилися якісь сумніви чи непогодження з органом з оцінки відповідності, слід звернутися до відповідного компетентного органу в сфері технічного регулювання.

Незалежно від класу, медичні вироби мають відповідати основним вимогам, зокрема, щодо надання інформації, яка буде поставлятися виробником, підпадати під вимоги щодо надання звітності відповідно до системи контролю за медичними виробами та мати маркування знаком відповідності (за винятком виробів, виготовлених на замовлення чи виробів, призначених для клінічних випробувань).

Маркування медичних виробів затверджується технічними регламентами (ТР) та має відповідати вимогам законів України⁶.

Кожен медичний виріб повинен супроводжуватися інформацією, необхідною для його безпечного та правильного використання з урахуванням рівня підготовки та кваліфікації споживачів і користувачів, а також для ідентифікації виробника.

Наскільки це можливо і доцільно, інформація, необхідна для безпечного використання медичного виробу, розміщується безпосередньо на медичному виробі та/або на упаковці кожної одиниці медичного виробу чи в разі потреби – на упаковці для продажу. Якщо індивідуальне пакування кожної одиниці неможливе, то ця інформація розміщується на вкладці, яка додається до одного або більше медичних виробів. Варто зазначити, що інструкція для використання вкладається в упаковку кожного медичного виробу, але не є необхідною для медичних виробів, що належать до класу I або IIa, якщо ці медичні вироби можуть безпечно використовуватися без такої інструкції.

¹ Відповідно до Закону України від 6 липня 1995 р. № 265/95-ВР «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», зі змінами та доповненнями.

² Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19 липня 2005 р. № 360 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 15 березня 2023 р. № 494).

³ Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187.

⁴ Відповідно до Методичних рекомендацій «Класифікація медичних виробів» (Наказ Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України від 22 січня 2020 р. № 142).

⁵ Технічний регламент щодо медичних виробів, затверджений Постановою КМУ від 2 жовтня 2013 р. № 753, Технічний регламент щодо медичних виробів для діагностики *in vitro*, затверджений Постановою КМУ від 2 жовтня 2013 р. № 754, Технічний регламент щодо активних медичних виробів, які імплантують, затверджений Постановою КМУ від 2 жовтня 2013 р. № 755.

⁶ Закон України «Про захист прав споживачів», Закон України «Про загальну безпечність нехарчової продукції», Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Підготовлено ТОВ «Медікс груп»

Перехресна алергія на продукти: як боротися?

Сьогодні осіб з алергією набагато більше, ніж навіть десять років тому. Інша екологія, інші продукти харчування... Нині на харчову алергію страждає близько 1 з 10 дорослих і 1 з 12 дітей. До того ж, поширеність цієї патології як серед дітей і підлітків, так і серед дорослого населення, має тенденцію до зростання.

Харчова алергія є атипичною реакцією організму людини, що розвивається після вживання їжі або специфічних хімічних сполук, доданих до цієї їжі, ознаки та симптоми якої викликані імунологічними механізмами. За своєю суттю алергія – це «випадок помилкової ідентифікації», коли імунна система вважає нешкідливу речовину шкідливою, але харчову алергію не слід плутати з харчовою непереносимістю, що є побічною реакцією організму людини, клінічні прояви якої розвиваються після споживання певної їжі внаслідок неімунологічних (метаболічних, фармакологічних, токсичних, ідіопатичних) патогенетичних механізмів.

Будь-яка їжа може викликати сенсibilізацію, проте здебільшого алергенами вважаються молоко, яйця, арахіс, моллюски, пшениця та горіхи. Більшість дітей переростають алергію на молоко та яйця до шкільного віку, а от алергія на арахіс, горіхи або морепродукти здебільшого зберігається все життя.

Варто згадати про перехресну алергію, коли імунна система організму ідентифікує білки в одній речовині (наприклад у пилку) та іншій (наприклад, фруктах або овочах) як подібні й починає атипично реагувати на обидва види. Зокрема, йдеться про синдром оральної алергії – алергічної реакції, яка зазвичай розвивається після того, як пацієнт, чутливий до пилку, вживає певну їжу, наприклад, фрукти, овочі, горіхи та злаки. Цей тип харчової алергії на сьогодні є досить поширеним серед дорослих: його діагностують майже у 70 % пацієнтів з алергією на пилку. Вираження симптомів, які проявляються в результаті перехресної реакції антитіл, таких як дряпання горла, свербіж у роті, набряк губ, язика, горла, алергічний риніт, може збільшуватися як при вдиханні пилку рослин, так і у випадку вживання «перехресних» продуктів.

Основою лікування харчової алергії є дотримання дієти, що передбачає виключення на постійній основі або тимчасово з раціону шкідливої або ймовірно шкідливої їжі чи харчового інгредієнта з одночасним введенням інгредієнтів еквівалентної поживної та енергетичної цінності. Варто зазначити, що деякі пацієнти з харчовою алергією мають симптоми одразу після прийому алергену в сирому продукті, але переносять його в обробленому

Приклади перехресної алергії

Назва пилкової рослини – алергену	Назва продукту харчування – перехресного алергену
Амброзія	Арахіс, горіх (бразильський та грецький), гречка, кунжут, персик, пшениця, соя, фундук, яблуко
Береза	Арахіс, ківі, персик, селера, соя, яблуко, короп, креветка, лосось, тріска
Бузок	Короп, креветка, лосось, тріска
Горіх	Арахіс, гречка, кунжут, персик, пшениця, соя, фундук, яблуко
Вільха	Арахіс, ківі, персик, селера, соя, яблуко
Соняшник	Арахіс, горіх (бразильський та грецький), гречка, ківі, кунжут, персик, пшениця, соя, фундук, яблуко
Пшениця	Арахіс, горіх (бразильський та грецький), гречка, кунжут, персик, соя, фундук, яблуко
Сосна	Арахіс, горіх (бразильський та грецький), гречка, ківі, кунжут, персик, пшениця, соя, фундук, яблуко
Шовковиця	Арахіс, горіх (бразильський та грецький), гречка, ківі, кунжут, персик, пшениця, селера, соя, фундук, яблуко
Ліщина	Арахіс, горіх (бразильський та грецький), гречка, ківі, кунжут, персик, пшениця, соя, фундук, яблуко
Ясен	Ківі, персик, короп, креветка, лосось, тріска

вигляді (варіння, запікання), що потрібно враховувати при формуванні раціону.

Фармакотерапія може включати застосування антигістамінних засобів, системних та місцевих стероїдів, моноклональних антитіл тощо. Потенційним терапевтичним методом є застосування пероральної, сублінгвальної або епікутанної імунотерапії, в основі якого лежить введення поступово зростаючих доз харчових продуктів з метою розвитку клінічної толерантності до них.

Підготовлено ТОВ «Медікс груп»